

KAJ JE PAVEDAL BOTER MATJAŽ

OSKAR HUDALES

8. Za lepoto vse store

Prejšnji teden so cigani gonili medveda po vasi. Prav čedna zverina je bil. Frančku in meni je na moč ugajal, a tudi cigani so zanimivo ljudstvo. Posebno pa ciganke. Bile so bose in raztrgane, kar jih pa nič ni motilo, da bi nase ne obesile nekaj kilogramov bleščočih in zvenečih lepotil, steklenih koral, medenih zapestnic, verižic, prstanov, uhanov, v lase vpletenih novcev in druge take robe. Koder so šle, je cingljalo kakor v cerkvi.

»Kako šmenta,« sva rekla pozneje botru Matjažu, »da toliko navešijo nase?«

»Vama se zdi menda to smešno,« je odvrnil boter, »a je vse vkup malenkost proti temu, kar storijo za lepoticenje nekatera plemena v Afriki. Menda bi mi še verjela ne, če vama povem. In je v resnici skoraj neverjetno.«

Prosila sva ga, naj nama pove. Kakor vedno, je tudi to pot rad ustregel najini prošnji.

»V Tangi, najvažnejšem pristanišču angleške kolonije Tangajike v vzhodni Afriki, sem nekoč srečal nekega Nemca, ki se je vrnil iz notranjosti te dežele. V devetih mesecih jo je temeljito prehodil in spoznal. V svoj fotografski aparat je ujel marsikatero zanimivost, ki mi jih je kazal kot fotografije.

Tamkajšnje Zamotke imajo to smolo, da jim lasje nočejo nič kaj pridno rasti, a se kljub temu stalno »ondulirajo«. Vsak teden enkrat gredo k vaški frizerki. Ta jim razčese lase v šestnajst vzporednih prečk, vsako prečko temeljito namaže s palmovim oljem in jo nasuče na okroglo palčico, ki jo nazadnje previdno potegne iz las. Tako pričesane izgledajo zamorske gospe in gospodične kakor bi imele preko glave položenih šestnajst klobas — hrenovk. Vsako leto enkrat si dajo s stekleno črepinjo glavo gladko obriti z zelo pobožno, a vselej brezuspešno željo, da bi jim lasje zrastle daljši in močnejši.

Pa tudi moški nočejo v lepoti zaostajati za svojimi ženami. Nемец je ponekod srečal može, ki so si z ostrimi pilami zbrusili zobe v šilaste konice. Ta navada je ostala najbrže še iz onih časov, ko so tako prikrojene zobe rabili za uživanje človeškega mesa. Zamorci iz rodu Mpare še dandanes najraje uživajo surovo meso.

Vambugom zelo ugajajo velikanski uhani. Tak uhan tehta včasih kar nekaj kilogramov. Premera ima približno 20 cm, je narejen iz železa in ga krasi stekleni biseri. Da jim ne potrgajo uhljev, so uhani privezani preko temena z močnim jermenom. Najbolj čudno pa je to, da ne odložijo teh uhanov ne pri delu ne pri spanju.

Masajci si prevrtajo uhelj najprej z iglo, nato z leseno palčico, ki je pri vsakem vrtnanju debelejša. Raziskovalec je videl več Masajcev, ki so imeli v prevrtani uhelj vtaknjeno kar staro konzervno škatljo. Lahko si mislita, kako

so učinkovali s tako lepim okrasjem. Kot posebno učinkovito lepotičje veljajo pri nekaterih zaponke, vtaknjene v uhelj. To ima vsaj to dobro stran, da lastnik teh zaponk ne pride v zadrego, da bi jih kam založil, kar se našim ženskam rado zgodi.

Bojeviti Masajci sovražijo vsako delo, pač pa porabijo mnogo časa za lepotičenje. Lase si pregnetejo z rdečo ilovko, zgnetejo mnogo drobnih kitic, te pa zopet v eno samo debelo kito, ki jo vtaknejo v usnjat tok. Da taka kita lepo navpično leži, jo na spodnjem koncu obtežijo n. pr. s prazno patrono. V nekaterih krajih si moški kito privežejo na čelu preko glave. Tak vojščak izgleda od daleč kakor kak starorimski bojevnik s čelado na glavi. V bolj kultiviranih predelih te zemlje obesijo Masajke nase vse, kar se količkaj sveti: ukradeno telefonsko žico, klavirske strune, priprave za zapiranje pivovih steklenic, gumijaste obroče od steklenic za marmelado. V takih krajih bi se Zamorci zelo radi oblačili po evropsko, a jim manjkajo sredstva za to. Jaz sam sem jih videl, da so si noge pobarvali z belo barvo, kar naj bi nadomestilo nogavice. Rekel bom vajinim mamicam, naj tebi in Frančku tudi storita tako. Jima vsaj ne bo treba toliko nogavic prati in krpati. Očeta pa si bosta prištedila marsikak dinar.«

Moji mamići boter tega še ni povedal, če je Frančkovi, pa ne vem.

PESEM O VIRU

CVETKO GOLAR

*Gozdna rupa,
čista kupa.*

*V njej iskri se kot kristal
vir v objemu sivih skal,
v senci smreke in bršljana,
ki sta v zanko zavozlana,
v brez in javorov šumenju,
kosov in sinic žgolenju,
ki mu pesmi zapojo,
da zaspri zvečer sladko.*

*Ko pa zjutraj prebudi se,
v dir po skalah zapodi se
in čez prage se razlije,
v soncu kot zlato zasije,
skoči v brezno krohotaje,
da se bor in hrast zamaje.*

*Gozdna rupa,
čista kupa.*